

Cestovní náhrady

Zákoník práce v ust. § 151 a násl. ZP vyjmenovává celý etalon situací, při kterých může zaměstnanci vzniknout **nárok na proplacení výdajů a cestovních náhrad.**

Cestovními výdaji, za které poskytuje zaměstnavatel zaměstnanci cestovní náhrady, se rozumí výdaje, které vzniknou zaměstnanci při:

a) **pracovní cestě (§ 42 ZP),**

b) **cestě mimo pravidelné pracoviště,**

c) **mimořádné cestě v souvislosti s výkonem práce mimo rozvrh směn v místě výkonu práce nebo pravidelného pracoviště,**

d) **přeložení (§ 43 ZP),**

e) **dočasném přidělení (§ 43a ZP),**

f) **přijetí do zaměstnání v pracovním poměru,**

g) **výkonu práce v zahraničí.**

K náhradám, na které může zaměstnanci vzniknout nárok, patří např. i náhrady za opotřebení vlastních nástrojů a pomůcek užitých pro výkon práce s vědomím zaměstnavatele, popř. náhrada majetkové škody, která zaměstnanci vznikne např. na jeho oděvu, který při služební cestě používá (např. při vystupování z hromadného dopravního prostředku roztržené kalhoty). Zde se však nejedná o cestovní náhrady, ale náhrady za opotřebení či poškození, které se odvíjejí od povinnosti zaměstnavatele k náhradě škody.

Nejčastějšími cestovními výdaji, které jsou kryty cestovními náhradami, jsou zejména stravné a náhrady jízdních výdajů.

Zaměstnavatel by měl předem písemně určit (např. přímo v cestovním příkazu) podmínky, které mohou ovlivnit poskytování a výši cestovních náhrad, zejména:

- dobu a místo nástupu a ukončení cesty,
- místo plnění pracovních úkolů,
- způsob dopravy a ubytování.

Při určování těchto podmínek by měl přihlížet k oprávněným zájmům zaměstnance.

Cestovní náhrady pro dohodáře

Vzhledem k tomu, že se úprava pracovní cesty, s kterou je někdy problematika cestovních náhrad zaměřována, vztahuje i na základní pracovněprávní vztahy založené dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr, je důležité upozornit na skutečnost, že **cestovní náhrady se na "dohodáře" automaticky nevztahují!** Pro to, aby měli na cestovní náhrady spojené s výkonem pracovní cesty nárok i zaměstnanci činní pro zaměstnavatele na základě některé z dohod konaných mimo pracovní poměr, je nutné tento jejich nárok v dohodě přímo sjednat. Sjednání náhrad i pro zaměstnance pracující na základě dohod však zákoník práce neřadí mezi zákonné povinnosti zaměstnavatele. Případné poskytování cestovních náhrad je tak zcela na libovůli zaměstnavatele.

Cestovní náhrady při použití vlastního vozidla:

Sazby základních náhrad za 1 km jízdy v roce 2022:

- 4,70 Kč - osobní motorová vozidla
- 1,30 Kč - jednostopá vozidla a tříkolky

Výše průměrné ceny za 1 litr pohonné hmoty respektive 1kWh elektřiny v roce 2022:

- 44,50 Kč u benzínu automobilového 95 oktanů (od 13.5.22),
- 51,40 Kč u benzínu automobilového 98 oktanů (od 20.8.2022),
- 47,10 Kč u motorové nafty (od 13.5.22)
- 6,00 Kč u elektřiny (od 12.3.2022)

Stravné

Nové sazby cestovních náhrad od 20. 8. 2022

Přestože byly sazby cestovních náhrad pravidelně ohlašovány začátkem kalendářního roku, nepříznivý ekonomický vývoj a zvyšování cen způsobily, že došlo k aktualizaci cestovních náhrad už v průběhu tohoto roku. Ve Sbírce zákonů byla publikována vyhláška č. 237/2022 Sb. týkající se **aktuálních sazeb cestovních náhrad pro rok 2022, která je účinná od 20. 8. 2022.**

Zvýšení sazeb u tuzemského stravného od 20. 8. 2022

- pracovní cesta 5 a ž 12 hod – 120 až 142 Kč (před novelizací 99 až 118 Kč)
- pracovní cesta 12 až 18 hod – 181 až 219 Kč (před novelizací 151 až 182 Kč)
- pracovní cesta delší než 18 hod – 284 až 340 Kč (před novelizací 237 až 283 Kč)

Krácení stravného

Další krácení zákonné sazby vzniká na základě poskytnutého (hrazeného) jídla zaměstnavatelem. Například na faktuře, kterou obdržíte z hotelu, za ubytování zaměstnance, bude položka „ubytování včetně snídaně“ – pak plnou sazbu krátíte takto:

- o 25% za každé poskytnuté jídlo, když je nárok na plnou sazbu (tedy zaměstnanec je na služební cestě déle než 18 hodin)
- o 35% za každé poskytnuté jídlo, když je nárok na 2/3 sazbu (12 - 18 hodin)
- o 70% za každé poskytnuté jídlo, když je nárok na 1/3 sazbu (1 – 12 hodin)

Zahraniční stravné

<https://www.mesec.cz/clanky/zahranicni-stravne-2022-jak-vysoke-diety-dostanete/>

<https://www.penize.cz/kalkulacky/cestovni-nahrady> - kalkulačka